

A tantárgy kódja: 7SO30NEK18B

A tantárgy megnevezése (magyarul): A társadalomkutatás módszerei I.

A tantárgy neve (angolul): Social Science Research Methods I

A tanóra száma (Előadás + szeminárium + gyakorlat + egyéb): előadás

Kreditérték: 3

A tantárgy meghirdetésének gyakorisága:

Az oktatás nyelve: magyar

Előtanulmányi kötelezettségek:

A tantárgy típusa:

Tantárgyfelelős tanszék: [Szociológia és Társadalompolitika Intézet](#)

A tantárgyfelelős neve: [Dr. Bartus Tamás](#)

A tantárgy szakmai tartalma:

A tárgy célja az, hogy

- megismertesse a hallgatókkal azokat az elveket és technikákat, melyeket – akár alkalmazott, akár elméleti – kutatások során használnak.
- képessé tegye a hallgatókat arra, hogy a későbbiekben képesek legyenek kutatási beszámolókat kritikus feldolgozására, a közölt eredmények és következtetések mögött meghúzódó feltevések azonosítására.

Évközi tanulmányi követelmények:

Az előadás látogatása kötelező, amelyet az oktató katalógus vezetésével ellenőrizhet. Az előadás anyagához tartozó kötelező irodalom feldolgozása ideális esetben azzal párhuzamosan, egyéni munka keretében történik. A hallgatók a félév során két zárthelyi dolgozatot írnak, amely alapján megajánlott jegyet kapnak.

Vizsgakövetelmény:

A számonkérések az előadás anyagaira és a kötelező irodalomra épülnek.

Az értékelés módszere:

Az értékelés alapja a félév során megírt két zárthelyi dolgozat, amely alapján a hallgatók megajánlott jegyet kapnak. Az első Zh-ra a 7., a második Zh-ra a 14. tanítási héten kerül sor. A Zh-k kérdései az azt megelőző 6 hét előadás- és a vonatkozó kötelező irodalom anyagából kerülnek ki. A két Zh-n egyenként 25-25, összesen 50 pont szerezhető, amely alapján a következők szerint alakul a megajánlott jegy:

- 45-50 pont: jeles (5)
- 39-44 pont: jó (4)
- 33-38 pont: közepes (3)
- 26-32 pont: elégséges (2)

Az épp aktuális Zh büntetlenül pótolható betegség vagy komoly személyes/családi probléma esetén a Zh-t követő héten az oktató által megjelölt időpontban. A hiányzást a ZH kiírt időpontjáig – személyesen vagy emailben – az oktató tudomására kell hozni. Aki a bejelentést elmulasztja, nulla pontot kap a ZH-ra.

Amennyiben a megajánlott jegyet a hallgató nem fogadja el, a tantárgy a vizsgaidőszakban meghirdetett szóbeli vizsgával zárul a félév teljes anyagából.

Tananyag leírása:

A félév során az adatgyűjtés módszereivel és azok hibalehetőségeivel foglalkozunk.

Órarendi beosztás:

A részletes tematikát l. a következő oldalakon!

Kompetencia leírása:

Félévközi ellenőrzések:

Az előadás látogatása kötelező, amelyet az oktató katalógus vezetésével ellenőrizhet. A hallgatók a félév során két zárthelyi dolgozatot írnak, amelyen a részvétel kötelező.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatai:

A kötelező irodalmak megadott fejezeteinek otthoni feldolgozása.

Szak neve: Társadalmi Tanulmányok és Kommunikáció-Médiatudomány alapszakok

Irodalomjegyzék:

Kötelező irodalom:

Babbie	Earl BABBIE: <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata.</i> Balassi Kiadó, 1996 -os (kék) vagy 2003 -as (piros) kiadás
Rudas	RUDAS Tamás: <i>Közvélemény-kutatás. Értelmezés és kritika.</i> Corvina Kiadó. 2006

Ajánlott irodalom:

- Angelusz Róbert – Tardos Róbert: *Mérésről mérésre. A választáskutatás módszertani kérdései.* Budapesti Corvinus Egyetem Politikatudományi Intézet. 2006
- Héra Gábor – Ligeti György: *Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása.* Osiris Kiadó. 2005
- Darrel Huff: *How to lie with statistics,* W. W. Norton & Company. 1993

A tantárgy oktatói:

Daróczi Gergely, BCE Szociológia Doktori Iskola

Részletes tematika az első zárthelyi dolgozatig

1. hét: Bevezetés. Hibaforrások a társadalomtudományban

Miért foglalkozunk módszertannal? Módszertani és elméleti érvek különbsége. Kutatási módszerek.

Irodalom: **Rudas:** „*Miért jók a közvélemény-kutatások?*”

2. hét: Az adatgyűjtés módszerei

Az adatgyűjtés módszereinek bemutatása kialakulásuk szerint. Kvalitatív és kvantitatív kutatások.

Irodalom: **Babbie:** a 8-12. fejezetek „*Bevezetés*” és a „... *céljára alkalmas témák*” alfejezei

3. hét: Konceptualizálás és operacionalizálás

A mérés fogalma. Az elméleti fogalmak konceptualizálása: dimenziók és indikátorok. Műveleti definíciók (operacionalizálás). Példák konceptualizálásra és operacionalizálásra.

Irodalom: **Babbie:** „*Mérni tudunk mindent, ami létezik*”, „*Konceptualizálás*”, „*Operacionalizálási választások*”

4. hét: Megbízhatóság és érvényesség

Szisztematikus és véletlen mérési hibák. Érvényesség és megbízhatóság. Példák megbízhatatlan és érvénytelen mérésekre.

Irodalom: **Babbie:** „*A mérés minősége*”
Rudas: „*Megismerhető-e a közvélemény?*”

5. hét: Mérési hibák interjú és kérdőíves kutatásokban I.

Az interjúszituáció legfontosabb jellemzői. Az interjúszituációból fakadó érvényességi és megbízhatósági problémák.

Irodalom: **Babbie:** „*Kérdőíves vizsgálatok*”

6. hét: Mérési hibák interjú és kérdőíves kutatásokban II.

Az interjúszituáció legfontosabb jellemzői. Az interjúszituációból fakadó érvényességi és megbízhatósági problémák.

Irodalom: **Babbie:** „*Kérdőíves vizsgálatok*”

7. hét: Konzultáció. 1. zárthelyi dolgozat

Részletes tematika a második zárthelyi dolgozatig

8. hét: A kutatás lehatárolása

Az elemzés szintjeinek kiválasztása. Az ökológiai tévkövetkeztetés. A kutatás időbeli és térbeli lehatárolása. A célsokaság lehatárolása. Külső érvényesség.

Irodalom: **Babbie:** „*Meglelvő statisztikák elemzése*“

9. hét: Mintavételi eljárások

A mintavétel alapfogalmai. Valószínűségi és nem valószínűségi mintavételi eljárások.

Irodalom: **Babbie:** „*A mintavétel logikája*”

10. hét: A valószínűségi mintavétel elmélete

A valószínűségi mintavétel statisztikai elmélete: átlagbecslés, szórásbecslés. Az ideális mintanagyság megállapítása.

Irodalom: **Rudas:** „*Hány embert kell megkérdezni?*”
Rudas: „*Hogyan választják ki a megkérdezetteket?*”

11. hét: Mintavételi hibák

Szisztematikus mintavételi hiba (torzítás) fogalma. A torzítás két forrása: függő változó szerinti szelekció (szelekciós torzítás) és a reprezentativitás hiánya.

Irodalom: **Babbie:** „*A mintavétel logikája*”

12. hét: Reprezentativitás és torzítás kapcsolata

Garantálja-e a reprezentativitás a torzítatlanságot? Kiküszöbölhető-e a reprezentativitás biztosításával – súlyozással – a függő változó szerinti szelekcióból fakadó torzítást?

Irodalom: **Rudas:** „*Kit képviselnek a megkérdezettek?*”
Rudas: „*Egyformán fontos minden válasz?*”

13. hét: Összefoglalás: Mintavételi és mérési hibák

A becslés teljes hibája: mintavételi és nem-mintavételi (mérési) hibák. Mintavételi és mérési hibák kapcsolata kutatásokban.

14. hét: Konzultáció. 2. zárthelyi dolgozat